

Handläggare
Jessica Oldin Lazaroff
Telefon: 08-50809167

Till
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2026-03-26

Remiss av Funktionsprogram för förskolelokaler

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2026/126

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått *Funktionsprogram för förskolelokaler* på remiss från kommunstyrelsen för yttrande senast 7 april 2026.

Förskolenämnden fick i budget 2024 i uppdrag att ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler. Syftet med programmet är att det ska bidra till en likvärdig och kvalitativ funktionalitet vid nybyggnation av förskolelokaler. Funktionsprogrammet kommer, tillsammans med *Lekvärdesriktlinjer*, bland annat leda till en ökad likvärdighet gällande förskolornas utformning.

Förvaltningen står bakom att staden tar fram ett gemensamt program som kan utgöra en grund i arbetet med att skapa en likvärdig och kvalitativ funktionalitet vid nybyggnation av förskolelokaler. Förvaltningen uppskattar att programmet lyfter vikten av samverkan, men önskar att fler funktioner inkluderas i planeringen, exempelvis barnrättssamordnare. Förvaltningen efterlyser tydligare hänsynstaganden till personalutrymmen samt tydligare styrning vad gäller utformning av förskolegårdar, utifrån bland annat klimataspekter. Vidare önskas att begreppet avdelning byts ut till enhet, då det ger en större flexibilitet i förhållande till nyttjandet av lokalerna. För att öka möjligheten till flexibel användning av lokalerna önskar förvaltningen att detaljplaner och kontrakt skrivs fram så att nyttjandet gäller kommunala verksamhet och inte enbart förskoleverksamhet.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått en remiss för yttrande till kommunstyrelsen senast den 7 april 2025. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB samt stadens övriga tio stadsdelsnämnder.

Ärendet

Kvalitet i Stockholms stad innebär att leva upp till målgruppernas behov och förväntningar. Med barnen i fokus ska således alla förskolor i Stockholms stad hålla en hög kvalitet. Varje förskola behöver utformas utifrån det som är bäst för såväl dagens som morgondagens stockholmare samt för staden i sin helhet. Väl utformade förskolelokaler skapar goda förutsättningar för barnens lärande samtidigt som de lägger grunden för en god arbetsmiljö. Förskolelokaler ska till exempel ge fysiska förutsättningar för trygghet och variation i arbetssätt. Lokalerna ska också vara flexibla och föränderliga för att kunna möta förskolans olika behov. Därtill ska lokalerna vara yteffektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i barnunderlaget. Varje förskoleprojekt är unikt utifrån dess olika förutsättningar, bland annat gällande planbestämmelser, upplåtelseform, efterfrågan och behovssituation, projektekonomi med mera. Programmet anger övergripande funktioner som säkerställer lokalmässiga krav utifrån förutsättningarna oaktat lokalens storlek, förskolans geografiska placering, dess organisering eller regiform. Funktionskraven beskriver de kvaliteter och egenskaper som ska uppnås och utgår ifrån fem grundläggande parametrar som beskriver generella behov samt specifika behov i vissa delar av förskolan. Resultat av detta är en ökad likvärdighet när det gäller funktionalitet i förskolelokalerna.

Syftet med Stockholms stads *Funktionsprogram för förskolelokaler* är att ha en stadsövergripande samsyn vid planering av förskolor, så att de uppfyller funktionella krav på ändamålsenliga, säkra och trygga miljöer. Programmet och dess stödmaterial utgör tillsammans dokumentet *Lekvärdesriktlinjer* verktyg för planering och projektering av nya förskolor samt vid om- och tillbyggnad av befintliga förskolor. Detta för att säkerställa kvalitet och funktionalitet och bidra till en ökad likvärdighet gällande förskolornas utformning inomhus och utomhus. Därutöver ska programmet bidra till ökad effektivitet och tidsbesparing under projektprocessen, förenkla samspelet mellan beställare och utförare och därigenom minska kostnaderna för projekten. Vidare bidrar

programmet till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete och vid nybyggnation ska staden projektera förskolor motsvarande lägst Miljöbyggnad Silver. *Funktionsprogram för förskolelokaler* är upplagt enligt samma struktur som *Funktionsprogram för skollokaler*. Detta med syfte att effektivisera lokalplaneringen och tillskapa ändamålsenliga tillika effektiva skol- respektive förskolelokaler. Dessa är möjliga att omvandla från skola till förskola och tvärtom utifrån skiftande behov och efterfrågan samt rådande ekonomiska förutsättningar. Funktionsprogrammet har ett tillhörande stödmaterial som presenteras och beslutas av förskolenämnden. Funktionsprogrammet beslutas av kommunfullmäktige. Programmets funktioner aktualitetsprövas och eller revideras vart femte år på initiativ av förskolenämnden och arbetet sker i samråd med kommunstyrelsen. Tillhörande stödmaterial hålls uppdaterat av förskoleförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret.

Barnrättsanalys och jämställdhetsanalys

Förskoleförvaltningens bedömning är att *Funktionsprogram för förskolelokaler* beaktar barnrättsperspektivet vid utformandet av förskolelokaler. Barnen får goda förutsättningar för lek, utveckling och lärande. Funktionsprogrammet är könsneutralt och innebär därmed inte någon påverkan på barn utifrån könstillhörighet. Bedömningen görs även att programmet inte medför några negativa konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklingsenheten inom kvalitetsavdelningen i samråd med förskoleavdelningen och ekonomiavdelningens lokalstrateger.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen uppskattar att staden tar fram ett gemensamt program som kan utgöra en grund i arbetet med att skapa en likvärdig och kvalitativ funktionalitet vid nybyggnation av förskolelokaler. Positivt är också att programmet tydliggör att lokala förutsättningar kan variera mycket, vilket påverkar förutsättningarna för efterlevnaden. Vidare uppskattas att programmet inkluderar ett samverkansperspektiv, dock vore det önskvärt om fler funktioner inkluderas i planeringen, exempelvis förskolans medarbetare och barnrättsamordnare. Förvaltningen upplever att detaljnivån i programmet varierar och i delar upplevs det alltför detaljstyr.

Förvaltningen önskar att krav utifrån riktlinjer om Säker förskola får mer tyngd i programmet. Även vad gäller förskolegårdar önskas en större tydlighet utifrån krav på utformning, framför allt vad gäller hänsyn till klimataspekter, så som hantering av värmeböljor, stora vattenflöden samt solskydd. Förvaltningen önskar även ett

förtydligande om vad som menas med att zoner bör planeras för samutnyttjande och innehålla flera funktioner. Vidare saknar programmet beskrivningar om personalens ytor och dess funktion och här efterfrågas ett större fokus på att varje förskola också är en arbetsplats. Behovet av personalrum, mötesrum, kontor och skrivbordsplatser blir ofta förbisett.

Förvaltningen saknar hänvisning till stadens styrdokument avseende regler och riktlinjer vid exempelvis materialval. Vid samverkan kring planering av förskolelokaler kan med fördel en tjänstedesignsmodell användas, där exempelvis resonemang om hur bra och kvalitativa materialval fokuserar på behov snarare än snabba lösningar.

Förvaltningen önskar att begreppet avdelning byts ut till enhet, då det ger en större flexibilitet i förhållande till nyttjandet av lokalerna. Begreppet barngrupp är en konstruktion som görs utifrån verksamhetens behov för dagen och detta begrepp krockar ibland med avdelningsbegreppet i nuvarande formulering.

Förvaltningen önskar att detaljplaner och kontrakt skrivs fram så att nyttjandet gäller kommunal verksamhet och inte enbart förskoleverksamhet. Utifrån den redan pågående demografiska förflyttningen mot färre barn och fler äldre kan lokaler behöva ställas om för att möta förvaltningens behov av andra verksamheter och för att kunna tillgodose invånarnas behov.

Förvaltningen ser att *Funktionsprogram för förskolelokaler* kan användas som en checklista tillsammans med stadsdelsförvaltningens typrumsbeskrivning för att få en heltäckande bild av verksamheten. Funktionsprogrammet upplevs för generellt beskrivet för att kunna användas enskilt. Här kan det behövas ett förtydligande kring hur programmet ska användas i förhållande till förvaltningens befintliga dokument som exempelvis typrumsbeskrivningar.

Förslaget innebär en höjning av ambitionsnivå vilket riskerar att driva kostnadsökningar. Förvaltningen menar att huvuddelen av de tilldelade medlen ska gå till att skapa bra verksamhet med barnen i fokus.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Funktionsprogram för förskolelokaler
2. Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2026-03-12
Maria Härenstam, Avdelningschef	2026-03-12